

EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO

Bryssel, 25. marraskuuta 2003 (26.11)
(OR. en)

15188/03

POLGEN 77

SAATE

Lähettiläjä: Puheenjohtajavaltio

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: **BRYSELIN EUROOPPA-NEUVOSTO**
16. JA 17. LOKAKUUTA 2003

PUHEENJOHTAJAN PÄÄTELMÄT

Valtuuskunnille toimitetaan ohessa tarkistettu versio Brysselissä 16. ja 17. lokakuuta 2003 pidettyä Eurooppa-neuvostoa koskevista puheenjohtajan päätelmistä.

1. Eurooppa-neuvosto kokoontui Brysselissä 16. ja 17. lokakuuta 2003. Kokousta edelsi Euroopan parlamentin puhemiehen Pat Coxin alustus, jonka jälkeen vaihdettiin näkemyksiä tärkeimmistä esityslistan asioista.

I HALLITUSTENVÄLINEN KONFERENSSI (HVK)

2. Eurooppa-neuvosto ilmaisi tyytyväisyytensä siihen, että 4. lokakuuta Roomassa pidetyn hallitustenvälisen konferenssin avajaisistunnon myötä konferenssin työ on käynnistynyt. Se toisti tukevansa puheenjohtajavaltion Thessalonikin Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti esittämää lähestymistapaa ja aikataulua. Eurooppa-neuvosto pyysi ministereitä jatkamaan aktiivisesti poliittisen tason keskusteluja. Eurooppa-neuvosto pani merkille puheenjohtajavaltion aikomuksen käydä neuvotteluja kaikkien osapuolten kanssa, jotta perustuslakia koskeva sopimusehdotus voitaisiin viimeistellä valmistelukunnan ehdotuksen pohjalta ja ottaen huomioon HVK:ssa käytävät keskustelut seuraavan valtion- tai hallitusten päämiesten tasolla pidettävän kokouksen valmistelemiseksi.

II EUROOPAN TALouden ELVYTTÄMINEN

3. Epävarmuuden ajan jälkeen on Euroopassa nähtävissä myönteisiä merkkejä. Kansainvälinen taloudellinen tilanne on kohentunut, inflaatio on alhainen, öljyn hinnat ovat vakiintuneet ja rahoitusmarkkinoiden tilanne on parantunut. Nämä ovat tärkeitä tekijöitä talouden elpymisessä, jonka odotetaan vahvistuvan vuoden 2004 aikana. Koska tilanne on edelleen epävakaa, on annettava selvä merkki luottamuksesta Euroopan unionin talouden mahdollisuuksiin. Terveen makrotalouspolitiikan jatkaminen, rakenneuudistusten nopeuttaminen ja investoiminen infrastruktuuriin ja inhimilliseen pääomaan ovat ensisijaisia painopisteitä. Tässä yhteydessä talouspolitiikan tavoitteena olisi edelleen oltava työpaikkoja luova ja kestävä kasvu sekä taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistaminen.

4. Tämän Eurooppa-neuvoston tarkoituksena on keskittyä kasvun tehostamiseen ja työskentelyn organisointiin, jotta 12. ja 13. joulukuuta kokoontuva Eurooppa-neuvosto voi tehdä konkreettisia päätöksiä. Tämä Eurooppa-neuvosto pyrkii myös painottamaan jatkuvan laaja-alaisen toiminnan tärkeyttä kestäväälle kasvulle suotuisan taloudellisen ja sosiaalisen ympäristön luomiselle Lissabonin strategian puitteissa.
5. Euroopan liikenne-, energia- ja televiestintäverkkojen toteuttamisen nopeuttaminen ja inhimilliseen pääomaan kohdistuvien investointien lisääminen ovat ratkaisevassa asemassa niin kasvun kannalta kuin pyrittäessä laajentuneen Euroopan todelliseen yhdentymiseen, ja siitä koituu merkittävää tuottavuuden kasvua.
6. Tätä varten Eurooppa-neuvosto hyväksyy ehdotetun kasvualoitteen periaatteet sekä Ecofin-neuvoston esittämän väliraportin ja kehottaa asiaankuuluvia tahoja viemään asiaa eteenpäin jäljempänä olevien suuntaviivojen mukaisesti. Aloite on vakaus- ja kasvusopimuksen sekä rahoitusnäkökymien ylärajojen mukainen, ja se noudattaa talouspolitiikan laajoja suuntaviivoja.
7. Kasvualoitteen mukaiset ensisijaiset toimet toteutetaan ottaen huomioon Lissabonin rakenneuudistusohjelman toteuttaminen, mukaan lukien tuotanto-, pääoma- ja työmarkkinoiden joustavuuden lisääminen, ja nykyiset ponnistelut edellisten keväiden Eurooppa-neuvostojen antamien ohjeiden panemiseksi täytäntöön aloilla, joilla lisätään osaltaan unionin pitkän aikavälin kasvumahdollisuuksia. Kilpailukyvyyn tehostaminen on tältä osin avainasemassa, ja samalla on pidettävä mielessä ympäristönäkökohdat ja sosiaalinen ulottuvuus.

A. KASVUALOITE: AVAINHANKKEISIIN INVESTOIMISEN EDISTÄMINEN

Yhteyksien luominen jäsenvaltioiden välille: Euroopan laajuiset verkkohankkeet

8. Nykyaikaisten ja tehokkaiden liikenneinfrastruktuurien rakentamisella parempien ja tasavertaisten liikennöintimahdollisuuksien varmistamiseksi kaikkien jäsenvaltioiden välillä on kaksi myönteistä vaikutusta: se edistää kasvua sekä suoraan että maksimoimalla sisämarkkinoiden edut. Erityistä huomiota kiinnitetään uuteen ehdotukseen Euroopan laajuisia liikenneverkkoja koskevista ensisijaisista hankkeista ja siihen liittyviin ehdotuksiin, joiden tarkoituksena on lisätä hankkeisiin suunnattujen investointien määrää ja tehokkuutta, sekä muihin liikenne-, televiestintä- ja energianeuvostossa tarkasteltavana oleviin ehdotuksiin. Tätä varten tarkastellaan edelleen mahdollisuuksia yhteisön rahoituksen lisäämiseen esimerkiksi erityistapauksissa, joissa on kyse rajojen tai luonnonesteiden ylittämisestä. Jäsenvaltioita kehoitetaan etenkin toimimaan pikaisesti Euroopan laajuisen verkkohankkeiden rajat ylittävien osuuksien täytäntöönpanon teknisten, oikeudellisten ja hallinnollisten esteiden poistamiseksi. Infrastruktuureja koskevien toimien ohella on harjoitettava nykyaikaista liikennepolitiikkaa, jossa turvallisuus ja kestävyys ovat tärkeässä asemassa.

Energia- ja televiestintäverkkojen toimitusvarmuus

9. Yhdentyneiden sähkö- ja kaasumarkkinoiden loppuunsaattaminen laajentuneessa Euroopassa lisää toimitusvarmuutta ja kilpailukykyä ja vauhdittaa kasvua. Tähän kuuluisi vähintään Barcelonassa tavoitteeksi asetetun sähköverkkojen yhteenliittämiseen saavuttaminen, jota Euroopan laajuisen energiaverkkojen puitteissa toteutettavat ensisijaiset hankkeet edistävät huomattavasti. Energiainfrastruktuurien kehittämisellä varmistetaan myös EU:n uusien naapurimaiden ja kumppanimaiden tehokas osallistuminen Euroopan markkinoille. Ottaen huomioon EU:n suuren riippuvuuden energiantuonnista ja naapurimaiden, erityisesti Välimeren, pohjoisen ulottuvuuden ja Itä-Euroopan alueiden maiden, merkityksen energian toimittajina tai kauttakuljetusmaina on keskusteltava keinoista edistää uusia energiaverkkoja näiden maiden kanssa muun muassa Roomassa joulukuussa pidettävää energia-alan Euro–Välimeri-ministerikonferenssia silmällä pitäen.
10. Tehokkaiden televiestintäverkkojen kehittäminen on yhtäläillä avainasemassa kasvun edistämässä laajentuneessa Euroopassa. Laajakaistayhteyksien saatavuus ja niiden leviämisen edistäminen sekä tehokkaat verkot ovat erityisen tarpeellisia tietoon perustuvassa taloudessa, jossa tiedonsiirto on ratkaisevan tärkeä kilpailukyyn parantamisessa.

Inhimilliseen pääomaan investoiminen: innovointi, tutkimus ja kehittäminen sekä taidot

11. Innovointi, tutkimus ja kehittäminen sekä taidot ovat Euroopan kasvumahdollisuuksien lisäämisen kannalta ratkaisevan tärkeitä. Toimissa keskitytään investointien edistämiseen ja oikean sääntely-ympäristön luomiseen sellaisilla aloilla kuin tutkimusinfrastruktuurit, teknologiakeskukset, teollisuuden innovointi sekä tutkimus- ja kehittämishankkeet, tieto- ja viestintätekniikka sekä koulutuksen rahoittaminen lisäämällä koulutusalan investointeja ja kytkemällä ala lähemmin työllisyys- ja sosiaalipolitiikkoihin. Erilaisilla eurooppalaisilla välineillä, joita ovat Euroopan teknologian yhteistyöelimet, EIP:n välineet, rakennerahastot ja valmistelevat hankkeet kuten ehdotettu turvallisuusalan tutkimus, tulisi olla tässä osuutensa. Pyritään myös tarttumaan kysymykseen kaupallisen tuotannon koekappaleista eli tapaukseen, jossa yksittäinen liikeyritys ei ehkä hyödy täysimääräisesti tutkimukseen ja kehittämiseen sekä innovointiin sijoittamistaan varoista, jolloin innovoinnin kokonaistaso jää epätyydyttäväksi. Erityistä huomiota on kiinnitettävä teknologian raja-alueilla toimivien innovoivien pk-yritysten tarpeisiin ja teknologian siirtoon syrjäisille alueille.

Seuraavat askeleet: päätökset jatkotoimista

12. Nopea edistyminen on tarpeen, jotta joulukuun kokouksessa voitaisiin suorittaa aloitteen lopullinen arviointi ja tehdä konkreettisia päätöksiä. Tätä varten Eurooppa-neuvosto Ecofin-neuvoston raportin huomioon ottaen

pyytää komissiota, EIP:tä ja neuvoston asiaankuuluvia kokoonpanoja laatimaan komission ehdotuksen painopisteitä rajoittamatta "pikaohjelman", jossa määritellään laajentunutta unionia koskevien hankkeiden luettelo, joka perustuu avoimiin arviointiperusteisiin ja johon liittyy arviointi kyseisten hankkeiden merkityksestä sisämarkkinoiden yhdentymiselle laajentuneessa Euroopassa, taloudellisesta ja rahoituksellisesta toteutettavuudesta sekä niiden vaikutuksesta kasvuun ja yksityisen pääoman saamiseen,

pyytää komissiota ja EIP:tä esittämään lopulliset kasvualoitetta koskevat raporttinsa riittävän ajoissa, jotta talous- ja rahoituskomitea voi valmistella perusteellisesti 25. marraskuuta pidettävän Ecofin-kokouksen; näissä raporteissa olisi erityisesti

tarkasteltava, miten parhaiten voitaisiin lisätä yksityissektorin osallistumista rahoitushankkeisiin, myös käyttämällä EIP:n SFF-rahoitusvälinettä

kehitettävä välineitä yksityisen pääoman saamiseksi, erityisesti nykyisten varojen arvopaperistamisella, ja tutkittava, mitä varoja voitaisiin käyttää näihin tarkoituksiin

parannettava menettelyjä koskevaa koordinoitua EIP:n rahoituksen, rakennerahastojen, TEN-hankkeiden budjettikohtien ja kuudennen puiteohjelman välillä

laadittava puitteet aloitteen kattavalle arvioinnille viiden vuoden kuluttua. Kaikki asiaankuuluvat neuvoston kokoonpanot osallistuvat tähän arviointiin. Komissio raportoi Eurooppa-neuvostolle vuosittain keväisin annettavalla kertomuksella.

13. Lisäksi neuvostoa pyydetään saattamaan päätöksen työ, joka koskee ehdotuksia TEN-hankkeiden teknisten, oikeudellisten ja hallinnollisten esteiden poistamiseksi etenkin rajat ylittävien osuuksien, julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien (PPP), innovoinnin ja tutkimus- ja kehityshankkeiden osalta. Komissio selventää myös EKT 95:n periaatteita PPP:ien kansallisessa tilinpitokäsittelyssä entistä suuremman avoimuuden varmistamiseksi mukaan lukien valtiontakuiden merkitseminen kansantalouden tilinpitoon ja arvopaperistamisjärjestelyiden käsittely.
14. Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita täydentämään kasvualoitetta kansallisilla kasvuohjelmilla. Neuvosto koordinoi kasvualoitteen kansallisesti ja Euroopan tasolla toteutettavien aloitteiden kanssa varmistaakseen voimavarojen toisiaan täydentävyyden ja parhaan mahdollisen käytön tehostaen näin aloitteen kokonaisvaikutusta ja raportoi kevään 2004 Eurooppa-neuvostolle asiassa toteutetuista toimista.

B. KASVULLE JA TYÖLLISYYDELLE SUOTUISTEN EDELLYTYSTEN LUOMINEN

Euroopan talouden kilpailukyyn parantaminen

15. Kilpailukykyä koskevaan eurooppalaiseen kokonaisstrategiaan kuuluu horisontaalinen toiminta sen varmistamiseksi, että useita politiikkoja toteutetaan siten, että niillä edistetään johdonmukaisesti tavoitteena olevaa yritysten ja teollisuuden kilpailukykyyn liittyvien tekijöiden vahvistamista. Tässä suhteessa tärkeimpiä politiikkoja ovat sisämarkkinat, toimet teollisuuden, tutkimuksen ja teknologian tukemiseksi sekä hallinnollisten ja lainsäädännöllisten rasitteiden keventäminen tarpeellisen perustuksen luomiseksi. Eurooppa-neuvosto korostaa kilpailukykyneuvoston keskeistä asemaa sen varmistamisessa, että tätä kokonaisstrategiaa sovelletaan käytännössä ja edistetään siten suotuisan ympäristön luomista yrityksille, sisämarkkinoiden toiminnan tehostamista ja tutkimuksen ja innovoinnin lisäämistä. Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota esittämään joulukuun Eurooppa-neuvostolle kertomuksen, johon sisältyy ehdotuksia teollisuuden toimintaedellytysten parantamiseksi, jotta vältettäisiin teollisuustoiminnan väheneminen.

Sisämarkkinat

16. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota tekemään lisää ehdotuksia, jotka ovat tarpeen sisämarkkinoiden toteuttamiseksi ja niiden potentiaalin hyödyntämiseksi täysimääräisesti, yrittäjyyden edistämiseksi ja palvelujen todellisten sisämarkkinoiden luomiseksi ottaen samalla asianmukaisesti huomioon tarve säilyttää yleishyödyllisten palvelujen tarjonta ja kauppa. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto pitää ensisijaisen tärkeänä sitä, että yhteisöpatentista päästään lopulliseen yhteisymmärrykseen. Jäsenvaltioita pyydetään tehostamaan pyrkimyksiään saattaa sisämarkkinalainsäädäntö osaksi kansallista lainsäädäntöään säädetyissä määräajoissa. Yhteisön sääntöjen oikea-aikainen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja niiden tehokas soveltaminen muodostavat pohjan keskinäiselle luottamukselle, johon laajentuneiden sisämarkkinoiden on perustuttava.
17. Täysin yhdentyneet ja vakaat rahoitusmarkkinat ovat ratkaisevan tärkeitä säästöjen kanavoimiselle tuottaviin investointeihin ja talouskasvun lisäämiselle. Eurooppa-neuvosto toistaa, että on edistytävä nopeasti kaikkien rahoituspalveluiden toimintasuunnitelman vielä kesken olevien osa-alueiden käsittelyssä, jotta ne saadaan päätökseen sovituissa aikatauluissa. Tämän alan jo voimassa oleva lainsäädäntö on pantava tehokkaammin täytäntöön. Eurooppa-neuvosto odottaa myös, että julkisia ostotarjouksia koskevan direktiivin käsittely saatetaan nopeasti ja menestyksekkäästi päätökseen tähän mennessä tehtyjen kompromissien pohjalta. Direktiivin tarkoituksena on luoda Euroopassa ja kansainvälisesti yhdenvertaiset mahdollisuudet tällä alalla.

Teollisuuspolitiikka

18. Neuvoston ja komission on otettava huomioon yksittäisten teollisuusalojen, etenkin tuotantoalan, tarpeet niiden kilpailukyvyn parantamiseksi, sillä näiden alojen kehitys vaikuttaa olennaisesti talouskasvuun. EU:n lainsäädäntö ei saisi haitata EU:n kilpailukykyä verrattuna muiden tärkeimpien talousalueiden kilpailukykyyn. Komissiota pyydetään siksi ottamaan huomioon yrityksiä koskevien EU-lainsäädäntöehdotusten seuraukset laatimalla kattavan arvioinnin niiden vaikutuksista. Tätä lähestymistapaa voidaan soveltaa ensimmäisen kerran tulevan kemikaaleja koskevan ehdotuksen yhteydessä. Ehdotusta tarkastellaan kilpailukykyneuvostossa yhteistyössä muiden neuvoston kokoonpanojen kanssa ottaen erityisesti huomioon sen vaikutukset pk-yrityksiin.

Tutkimus ja innovointi

19. Euroopan talouden kilpailukyvyn kehittäminen Lissabonin ohjelman mukaisesti edellyttää sitä, että uudistetaan julkisen ja yksityisen sektorin sitoumus investoida kolme prosenttia bruttokansantulosta tutkimukseen keskittyen erityisesti teknologiseen innovointiin, myös ympäristöteknologiaan, ja inhimillisen pääoman kehittämiseen lisäämällä investointia koulutukseen ja tutkimukseen neuvoston 22. syyskuuta 2003 antaman suosituksen mukaisesti. Näin ollen Eurooppa-neuvosto kehottaa

jäsenvaltioita panostamaan voimakkaasti vertailevaan arviointiin, kokemusten jakamiseen ja keskenään johdonmukaisten toimenpiteiden suunnitteluun tutkimukseen ja innovointiin suunnattujen julkisten ja yksityisten investointien vauhdittamiseksi,

tehostamaan julkisin ja yksityisin varoin rahoitetun tutkimuksen koordinoitua ja lisäämään rakennerahastojen käyttöä tutkimus- ja kehittämishankkeisiin pitäen mielessä, että näiden rahastojen tehtävänä on edistää yhteenkuuluvuutta, ja ottaen huomioon eri alueiden erityiset tarpeet ja mahdollisuudet, liittyvien valtioiden alueet mukaan lukien. Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus tutkimuksen alalla on avainasemassa kehitettäessä uutta teknologiaa ja pyrittäessä saamaan Euroopan huipputeknologian teollisuus maailmanlaajuisesti kilpailukykyiseksi,

edistämään nopeasti e-Europe-toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa. Tämä edellyttää merkittäviä ponnisteluja sähköisen viestinnän uuden sääntelyjärjestelmän täytäntöönpanon varmistamiseksi koko yhteisössä ja toimien ja investoinnin tehostamista erityisesti sähköisen hallinnon, sähköisen terveydenhuollon ja verkko-opiskelun aloilla sekä laajakaistainfrastruktuurin ja sisällön osalta.

Sääntelyn laadun parantaminen

20. Tehokkaampi sääntely sekä Euroopan tasolla että kansallisesti on ratkaisevan tärkeää. Toimielinten on varmistettava, että lainsäädännön laadun parantamisesta tehdyn toimielinten välisen sopimuksen määräykset pannaan nopeasti täytäntöön EU:n lainsäädännön laadun parantamiseksi, mihin kuuluvat myös arvioinnit lainsäädännön vaikutuksista. EU:n lainsäädännön yksinkertaistaminen ja julkishallinnon tehokkuuden ja avoimuuden lisääminen vahvistavat huomattavasti talouden kilpailukykyä parantamalla yritysten luottamusta ja julkisten palvelujen tasoa.

Sosiaalisen ulottuvuuden kehittäminen

21. Ensisijaisen tärkeinä pidettävät toimet kasvun edistämiseksi ja kilpailukyvyn tehostamiseksi on toteutettava yhdessä tehokkaiden sosiaalipolitiikkojen ja erityisesti työpaikkojen luomisen kanssa, jotka ovat Euroopan sosiaalisen ja taloudellisen järjestelmän olennainen osa. Komission tiedonannon mukaisesti on vahvistettava nykyisiä jäsenvaltioiden politiikkojen koordinoitiprosesseja sosiaalisen suojelun alalla edistäen näin sosiaalisen suojelun järjestelmien tarpeellista uudistamista. Neuvoston olisi tarkasteltava komission tiedonantoa avoimesta koordinoinnista sosiaalisen suojelun alalla ja laadittava toissijaisuusperiaate ja kansallisten järjestelmien erilaisuus huomioon ottaen toimintaa koskevat päätelmät hyvissä ajoin ennen kevään 2004 Eurooppa-neuvostoa.
22. Jäsenvaltiot pitävät erityisen tärkeinä sellaisia eläkejärjestelmiä, jotka tarjoavat asianmukaiset etuudet, joiden rahoitus on kestävä ja jotka kykenevät vastaamaan uudistamisen haasteisiin. Vaikka tämä työ kuuluukin jäsenvaltioiden vastuulle, sitä olisi kuitenkin tehostettava vahvistamalla avointa koordinointia tällä alalla. Tässä yhteydessä:

Eläkejärjestelmien kestävyys ja riittävyys varmistamiseksi väestörakenteen muuttuessa neuvoston olisi harkittava sosiaalisen suojelun avoimessa koordinoinnissa käytettävien tavoitteiden työstämistä Barcelonan Eurooppa-neuvoston päätelmien mallin mukaisesti (niissä kehoitettiin nostamaan EU:n tosiasiallista keskimääräistä eläkeikää viidellä vuodella vuoteen 2010 mennessä).

Neuvoston olisi seurattava edelleen tiiviisti eläkejärjestelmien taloudellista kestävyyttä muun muassa sen arvioimiseksi, missä määrin uudistuksilla parannetaan julkisen talouden kestävyyttä pitkällä aikavälillä.

Jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten olisi pohdittava, miten luoda yhteys työllisyyspolitiikkojen ja eläkkeiden välille Barcelonan Eurooppa-neuvoston asettamien tavoitteiden pohjalta.

23. Eurooppa-neuvosto odottaa kiinnostuneena Wim Kokin johtaman Euroopan työllisyystyöryhmän kertomusta komissiolle ja antaa hyväksyntänsä ehdotukselle järjestää joulukuussa ylimääräinen sosiaalihuippukokous, jossa käsitellään alustavasti kyseisen kertomuksen jatkotoimia.

Ympäristöulottuvuus

24. Tehostamalla ympäristönsuojelua ja kestävyyttä edistetään myös kasvua. Ympäristötavoitteet vaikuttavat kannustavasti innovointiin ja uudistuksiin avainaloilla, kuten energia ja liikenne, ja edistävät uusia investointeja puhtaisiin ja energia- ja resurssitehokkaisiin teknologioihin. Ympäristöteknologioita koskevan komission toimintasuunnitelman viimeisteleminen vuoden 2003 loppuun mennessä auttaa osaltaan tällaisen tekniikan edistämistä ja levittämistä. Lisäksi neuvosto kehottaa hyväksymään pian ehdotuksen direktiiviksi Kioton pöytäkirjan joustomekanismien käytöstä kasvihuonekaasujen päästökauppaa koskevassa yhteisön järjestelmässä, jolla edistetään puhtaiden teknologioiden käyttöä turvaten Euroopan teollisuuden kilpailukyky.

III VAPAUDEN, TURVALLISUUDEN JA OIKEUDEN VAHVISTAMINEN

Unionin yhteisten rajojen valvonta

25. Eurooppa-neuvosto korostaa, että tulevan laajentumisen myötä unionin rajat laajenevat, ja muistuttaa, että on kaikkien jäsenvaltioiden yhteisen edun mukaista toteuttaa tehokkaampaa rajavalvontaa erityisesti niiden kansalaisten turvallisuuden parantamiseksi.
26. Palauttaen mieliin Thessalonikin päätelmänsä Eurooppa-neuvosto ilmaisee tyytyväisyytensä komission aikomukseen jatkaa viipymättä vuosiksi 2004–2006 suunniteltujen 140 miljoonan euron kohdentamisen tarkastelua, jotta katettaisiin tämän alueen kaikkein kiireellisimmät tarpeet erityisesti tukemalla ulkorajavalvontaa, palauttamista koskevan toimintaohjelman täytäntöönpanoa ja viisumitietojärjestelmän (VIS) kehittämistä.

27. Eurooppa-neuvosto korostaa, että on tärkeää panna ulkorajojen valvontaa koskeva suunnitelma kaikilta osin täytäntöön ja perustaa suunnitteilla oleva ilmarajakeskus ja kaksi merirajakeskusta. Kaikkien rajavalvontakeskusten olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä, ja rajavalvonnan yhteinen ohjausryhmä koordinoi toimintaa.
28. Eurooppa-neuvosto ilmaisee tyytyväisyytensä komission aikomukseen tehdä ehdotus rajavalvontaviraston perustamiseksi, jotta tehostettaisiin ulkorajavalvonnan operatiivista yhteistyötä; ehdotus esitetään riittävän ajoissa, jotta neuvosto voisi päästä tärkeimmistä seikoista poliittiseen yhteisymmärrykseen vuoden loppuun mennessä. Ehdotus perustuu rajavalvonnan yhteisen ohjausryhmän kokemuksiin.
29. Eurooppa-neuvosto panee merkille komission teettämän merirajoja koskevan tutkimuksen ja pyytää YOS-neuvostoa laatimaan tästä kysymyksestä työohjelman, joka voitaisiin hyväksyä vuoden loppuun mennessä.

Muuttovirtojen hallinta

30. Eurooppa-neuvosto vahvistaa maahanmuuttokysymyksen olevan ensisijainen poliittinen painopiste ja vahvistaa sitoutuneensa tasapainoiseen lähestymistapaan, johon kuuluu toisaalta kiireellinen tarve lopettaa laiton maahanmuutto ja torjua ihmiskauppaa ja toisaalta laillisten maahanmuuttajien vastaanotto ja kotouttaminen Thessalonikin, Sevillan, Laekenin ja Tampereen Eurooppa-neuvostoissa määritettyjen periaatteiden ja painopisteiden mukaisesti.
31. Se sitoutuu käyttämään Thessalonikissa määritetyn kokonaisvaltaisen lähestymistavan mukaisesti kaikkia tarkoituksenmukaisia EU:n ulkosuhteisiin liittyviä välineitä laittoman maahanmuuton torjuntaa koskevan EU:n strategian toteuttamiseksi, vahvistetut kumppanuudet kyseessä olevien kolmansien maiden kanssa mukaan luettuina. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto

pyytää komissiota, neuvostoa ja jäsenvaltioita pyrkimään kaikin tavoin helpottamaan sitä, että yhteisö onnistuu tavoitteessa tehdä takaisinottosopimuksia. Eurooppa-neuvosto pyytää neuvostoa ja komissiota laatimaan ensi vuoden alussa raportin, jossa määritetään erityisesti yhteisen takaisinottopolitiikan painopistealueet ja tällaisen politiikan onnistumisen varmistamiseksi toteutetut toimenpiteet.

vahvistaa, että yhteinen palauttamispolitiikka on tehokkaan ja kokonaisvaltaisen maahanmuuttopolitiikan tärkeä osatekijä, ja kehottaa neuvostoa ja komissiota antamaan ehdottoman etusijan marraskuussa 2002 hyväksytyn toimintasuunnitelman täytäntöönpanolle. Tässä yhteydessä se ilmaisee tyytyväisyytensä komission aikomukseen tehdä rahoitusnäkyvät huomioon ottaen ehdotuksen taloudellisen tuen antamisesta laittomien maahanmuuttajien ja kielteisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden palauttamiseen lähtö- ja kauttakulkumaihin humanitaarisia periaatteita noudattaen ja ihmisarvoa kunnioittaen.

panee tyytyväisenä merkille unionissa ja kansainvälisissä elimissä (ICAO ja G8) käynnissä olevan työn biometrinen tunnistaminen käyttöönottamiseksi viisumeissa, oleskeluluvissa ja passeissa; pyytää oikeus- ja sisäasioiden neuvostoa pyrkimään vuoden 2003 loppuun mennessä poliittiseen yhteisymmärrykseen komission kahdesta ehdotuksesta neuvoston asetuksiksi, jotka koskevat biometrisiä tunnisteita, ja tekemään tarvittavat päätökset viisumitietojärjestelmän (VIS) ja toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) kehittämiseksi noudattaen täysin SIS II:n käyttöönotolle suunniteltua aikataulua.

32. Lisäksi Eurooppa-neuvosto toteaa, että kukin jäsenvaltio vastaa siitä, kuinka paljon se ottaa oman lainsäädäntönsä ja erityistilanteensa, myös työmarkkinatilanteensa, mukaisesti alueelleen laillisia maahanmuuttajia, ja se panee merkille komission aloitteen tutkia laillisen ja laittoman maahanmuuton välistä suhdetta ja kehottaa kaikkia jäsenvaltioita, liittyviä valtioita ja ehdokasvaltioita tekemään tässä tarkoituksessa täysimääräisesti yhteistyötä komission kanssa.
33. Eurooppa-neuvosto pyytää oikeus- ja sisäasioiden neuvostoa saattamaan pikaisesti päätökseen työnsä turvapaikan saamisen edellytyksiä ja menettelyjä koskevien direktiiviehdotusten osalta jo Sevillan ja Thessalonikin Eurooppa-neuvostojen vuoden 2003 loppuun asettaman määräajan puitteissa, jotta unioni voisi käsitellä turvapaikkajärjestelmän väärinkäyttöä ja tehottomuutta Geneven yleissopimuksen ja humanitaaristen perinteidensä mukaisesti.

Oikeus- ja poliisiyhteistyö

34. Eurooppa-neuvosto kehottaa jatkamaan toimia tiiviimmän poliisi-, oikeus- ja tulliyhteistyön toteuttamiseksi ja lainvalvontaviranomaisten välisen yhteistyön vahvistamiseksi erityisesti vakavan rikollisuuden ja terrorismin operatiivisen torjunnan osalta.

35. Se vahvistaa laittoman huumausainekaupan torjunnan tärkeyden ja kehottaa hyväksymään asiaa koskevan komission ehdotuksen neuvoston puitepäätökseksi vuoden 2003 loppuun mennessä, jos mahdollista.
36. Se panee tyytyväisenä merkille vanhempainvastuuta ja avioliittoasioita koskevan neuvoston asetuksen hyväksymisen. Asetus mahdollistaa kansallisten tuomioiden tunnustamisen ja täytäntöönpanon koko yhteisössä ja laajentaa huomattavasti kansalaisten oikeussuojakeinoja heitä suoraan koskevat arkielämän asioissa. Asetus on erityisesti tärkeä askel luotaessa yhtenäisiä säädöspuitteita alaikäisten huollolle ja suojelulle.

IV MUUT ASIAT

Portugalin maatalous

37. Kööpenhaminan Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti Eurooppa-neuvosto, joka ottaa huomioon maatalousneuvoston kesäkuussa 2003 hyväksymän uuden politiikan maatalouden kehittämiseksi, panee merkille komission kertomuksen Portugalin maatalouden tilanteesta ja erityisesti sen suosituksen, että maaseudun kehittämistä koskevilla uuden sukupolven ohjelmilla olisi tuettava edelleen Portugalin maatalouden rakenneuudistuksessa tehtäviä parannuksia. Komissiota pyydetään toimittamaan asiasta aikanaan uusi kertomus.
38. Eurooppa-neuvosto suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen jatkaa Azorien maidontuotannon kehitystä koskeviin ongelmiin liittyvää järjestelyä ja kehottaa neuvostoa tarkastelemaan kysymystä mahdollisimman pian.

Euroopan keskuspankki

39. Eurooppa-neuvosto pani tyytyväisenä merkille Jean-Claude Trichet'n nimittämisen Euroopan keskuspankin puheenjohtajaksi.

V ULKOSUHTEET

WTO

40. Euroopan unioni pahoittelee Cancúnissa pidetyn WTO:n ministerikokouksen epäonnistumista ja takaiskua, jota se merkitsee Dohan kehitysohjelmalle, mutta korostaa, että EU on edelleen sitoutunut kauppapolitiikkaa koskevaan monenväliseen lähestymistapaan. EU:n olisi siksi oltava valmis aloittamaan Dohan kehitysohjelmaa koskevat neuvottelut pian uudelleen. Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota pohtimaan EU:n strategiaa ja tutkimaan keskeisten WTO-toimijoiden kanssa mahdollisuutta saavuttaa edistystä Dohan kehitysohjelmassa sekä korostaa, että neuvottelujen uudelleen aloittamisen onnistuminen edellyttää kaikkien sitoutumista. Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota pitämään yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvoston tilanteen mukaan täysin ajan tasalla.

Laajempi Eurooppa ja uusi naapuruus -aloite

41. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen komission "Laajempi Eurooppa ja uusi naapuruus" -aloitteen edistymiseen. Se kehottaa neuvostoa ja komissiota jatkamaan aloitteen toteuttamista varmistaakseen kattavan, tasapainoisen ja oikeasuhteisen lähestymistavan, johon liittyy rahoitusväline ja joka vastaa laajentuneen unionin ulkorajoilla tapahtuvan rajat ylittävän ja alueellisen tai valtioiden välisen yhteistyön edistämisen tarpeita.

Euro–Välimeri-kumppanuus

42. Eurooppa-neuvosto vahvistaa pitävänsä Välimeren aluetta ratkaisevan tärkeänä ja aikovansa määrätietoisesti kehittää Euro–Välimeri-kumppanuutta. Se korostaa tässä yhteydessä tarvetta tukea aktiivisesti alueen taloudellista kehitystä konkreettisilla aloitteilla sekä tehostaa poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä kulttuurin alalla. Se odottaa Napolissa pidettävältä Euro–Välimeri-kumppanuutta käsittelevältä ministerikokoukselta myönteisiä tuloksia.

Pohjoinen ulottuvuus

43. Eurooppa-neuvosto antaa hyväksyntänsä toiselle pohjoista ulottuvuutta koskevalle toimintasuunnitelmalle (2004–2006), jotta pohjoista ulottuvuutta koskevia politiikkoja voidaan jatkaa vuoden 2003 jälkeen. Se korostaa, että pohjoisen ulottuvuuden merkitys kasvaa EU:n laajentuessa ja sillä tullaan edistämään merkittävästi unionin uutta naapuruuspolitiikkaa koko alueella.

Moldova

44. Euroopan unioni ilmaisee jatkuvan tukensa Etyjin pyrkimyksille saada aikaan laaja-alainen poliittinen ratkaisu Transnistrian tilanteeseen Moldovan tasavallassa.
45. Euroopan unioni on tyytyväinen asian edistymiseen tänä vuonna ja korostaa, että prosessin loppuun saattaminen edellyttää rakentavaa lähestymistapaa.
46. Euroopan unioni kehottaa Venäjän federaatiota ja Ukrainaa toimimaan välittäjinä yhdessä Etyjin kanssa. Venäläisten joukkojen vetäytymisen päätökseen saattamisen osalta Euroopan unioni kehottaa Venäjän federaatiota ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimiin Istanbulin/Porton sitoumuksen täyttämiseksi vuoden loppuun mennessä.

Suhteet arabimaailmaan

47. Eurooppa-neuvosto muistuttaa mieliin Thessalonikin päätelmänsä, joissa korostetaan tarvetta tiivistää vuoropuhelua arabimaiden kanssa, ja pyytää komissiota ja korkeaa edustajaa jatkamaan yksityiskohtaisen työohjelman laatimista ottaen huomioon olemassa olevat politiikat ja ohjelmat, kuten Barcelonan prosessin, Persianlahden yhteistyöneuvoston ja "Uusi naapuruus" -aloitteen, sekä raportoimaan asiasta ennen joulukuussa 2003 kokoontuvaa Eurooppa-neuvostoa.

Lähi-itä

48. Euroopan unioni on vakaasti sitoutunut selkeään tavoitteeseen, jonka mukaan kaksi valtiota, Israel sekä elinkelpoinen ja demokraattinen Palestiinan valtio, elävät etenemissuunnitelman mukaisesti rinnakkain rauhan ja turvallisuuden vallitessa Lähi-itää koskevan kattavan rauhan puitteissa.

49. Eurooppa-neuvosto on syvästi huolestunut alueen tilanteesta, ja se on pannut merkille, että huolimatta kansainvälisen yhteisön antamasta tuesta oikeudenmukaisen ja pysyvän ratkaisun etsimisessä asianomaiset osapuolet eivät ole osoittaneet riittävää pyrkimystä tarttua etenemissuunnitelman mukaiseen rauhanmahdollisuuteen, jonka merkitystä korostettiin kvartetin 26. syyskuuta ministeritasolla antamassa julkilausumassa. Enenevä väkivalta on päinvastoin lisännyt sekä Israelin että Palestiinan kansan kärsimyksiä ja hengenmenetyksiä ja vaarantanut turvallisuuden alueella ja sen ympäristössä.
50. Näin ollen Euroopan unioni pyytää molempia osapuolia – Israelia ja palestiinalaishallintoa – noudattamaan Aqaban huippukokouksessa 4.6.2003 antamia sitoumuksia.
51. Eurooppa-neuvosto kehottaa kaikkia alueen osapuolia harjoittamaan vuoropuhelua ja neuvotteluja edistävää politiikkaa. EU:n suhteet päinvastaisesti toimiviin osapuoliin tulevat väistämättä kärsimään.
52. Eurooppa-neuvosto pitää kummankin osapuolen kansalaisyhteiskuntien tekemiä aloitteita myönteisinä ja on valmis tukemaan edelleen pyrkimyksiä edistää lähentymistä, luottamuksen lisäämistä ja kestäväää rauhaa.
53. Eurooppa-neuvosto tuomitsee voimakkaasti viime viikkoina lisääntyneet itsemurhaiskut ja muut väkivallanteot ja kehottaa kaikkia osapuolia pidättymään kaikesta provosoivasta toiminnasta, joka voisi edelleen kiristää tilannetta.
54. Eurooppa-neuvosto tuomitsee jyrkästi rajun terrori-iskun, jonka johdosta kolme Yhdysvaltain kansalaista menetti henkensä Gazan alueella lähellä Eretzin tarkastusasemaa 15. lokakuuta, ja esittää osanottonsa menehtyneiden perheille. EU odottaa, että terrori-iskujen suorittajat saatetaan oikeuden eteen.
55. Israeliin kohdistuvat terrori-iskut eivät ole millään tavalla oikeutettuja. Eurooppa-neuvosto toistaa, että terrorismin kaikkien muotojen torjunta pysyy yhtenä Euroopan unionin ja koko kansainvälisen yhteisön painopisteenä ja että kaikkien maiden, erityisesti alueella sijaitsevien, velvollisuutena on tehdä aktiivisesti yhteistyötä terrorismin torjumiseksi ja pidättäyä kaikesta, niin suorasta kuin epäsuorastakin, tuesta terroristijärjestöille.

56. Eurooppa-neuvosto korostaa jälleen kerran, että palestiinalaishallinnon on konkreettisesti osoitettava toimivansa määrätietoisesti ääriliikkeiden väkivallan torjumiseksi, ja kehottaa palestiinalaishallintoa ja sen presidenttiä ryhtymään välittömiin ja ratkaiseviin toimiin kaikkien palestiinalaishallinnon turvallisuusyksiköiden asettamiseksi asianmukaisesti valtuutettujen pääministerin ja sisäasianministerin selkeään valvontaan ja asettumaan terrori-iskuja toteuttavia ja suunnittelevia yksilöitä ja ryhmiä vastaan.
57. Eurooppa-neuvosto tunnustaa Israelin oikeuden suojella kansalaisiaan terrori-iskuilta. Se kehottaa Israelin hallitusta tekemään kaikkensa välttääkseen siviiliuhreja käyttäessään tätä oikeutta ja pidättymään kaikista toimista, joilla pahennetaan Palestiinan kansan humanitaarista ja taloudellista ahdinkoa. Lisäksi neuvosto kehottaa Israelia pidättymään kaikista rankaisutoimenpiteistä, jotka eivät ole kansainvälisen oikeuden mukaisia, ilman oikeudenkäyntiä tapahtuvat teloitukset mukaan lukien.
58. Eurooppa-neuvosto on erityisen huolissaan niin sanotun turva-aidan suunnitellusta sijainnista miehityllä Länsirannalla. Suunniteltu poikkeaminen vihreästä linjasta voi vaarantaa tulevat neuvottelut ja tehdä kahden valtion rinnakkainelosta käytännössä toteuttamiskelvottoman ratkaisun. Sillä lisättäisiin palestiinalaisten humanitaarisia ja taloudellisia vaikeuksia. Tuhansilta aidan länsipuolelle jääviltä palestiinalaisilta estetään pääsy Länsirannan peruspalveluihin, ja aidan itäpuolelle jäävät palestiinalaiset eivät enää pääse nauttimaan maa- ja vesivaroista.
59. Eurooppa-neuvosto kehottaa Israelia muuttamaan täysin siirtokuntien perustamista koskevaa politiikkaansa ja purkamaan maaliskuun 2001 jälkeen perustetut siirtokunnat.
60. Eurooppa-neuvosto toistaa, että Euroopan unioni osallistuu päättäväisesti etenemissuunnitelman kaikkien näkökohtien täytäntöönpanoon, ja painottaa uskottavan ja tehokkaan puolueettoman tarkkailujärjestelmän perustamisen tärkeyttä ja kiireellisyyttä.

Irak

61. Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1511 yksimielisen hyväksymisen.
62. Eurooppa-neuvosto vahvistaa EU:n päättäväisyyden ja sitoutumisen toimia keskeisessä tehtävässä Irakin poliittisessa ja taloudellisessa jälleenrakentamisessa asiaa koskevien YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien puitteissa. Seuraavat seikat ovat onnistumisen kannalta keskeisiä:
  - riittävä turvallisuus

- YK:n vahva ja keskeinen asema
  - realistinen aikataulu poliittisen vastuun siirtämiselle Irakin kansalle
  - avoimen ja monenvälisen avustusrahaston perustaminen kansainväliseltä yhteisöltä saatavan avun kanavoimiseksi.
63. Eurooppa-neuvosto vahvistaa EU:n pyrkivän omalta osaltaan siihen, että Madridissa 24. lokakuuta pidettävässä avunantajien konferenssissa päästään myönteiseen lopputulokseen. EU aikoo ilmoittaa konferenssin yhteydessä 200 miljoonan euron maksusitoumuksesta vuosille 2003–2004 yhteisön talousarviosta.
64. Eurooppa-neuvosto kehottaa kaikkia alueen valtioita osallistumaan aktiivisesti Irakin vakauttamiseen sekä tukemaan maan poliittista ja taloudellista jälleenrakentamista. Irakin hyvinvointi, vakaus ja suvereenius ja maan alueellisen koskemattomuuden suojaaminen ovat ratkaisevan tärkeitä edellytyksiä alueen ja sen ympäristön vakaudelle.
65. Eurooppa-neuvosto pyytää YUTP:n korkeaa edustajaa ja komissiota laatimaan keskipitkän aikavälin strategian EU:n suhteille Irakiin ja antamaan asiasta tilannekatsauksen maaliskuuhun 2004 mennessä.

Iran

66. Eurooppa-neuvosto tarkasteli Iranin-suhteissa tapahtunutta kehitystä.
67. Eurooppa-neuvosto toistaa olevansa vakavasti huolissaan Iranin ydinohjelmasta ja antaa täyden tukensa IAEA:n hallintoneuvoston 12. syyskuuta antamalle päätöslauselmalle. Unioni odottaa Iranin tekävän täysipainoista yhteistyötä IAEA:n kanssa päätöslauselman täytäntöönpanemiseksi. Eurooppa-neuvosto kehottaa uudelleen Irania pikaisesti ja ehdoitta allekirjoittamaan, ratifioimaan ja panemaan täytäntöön ydinmateriaalivalvontaa koskevan IAEA:n lisäpöytäkirjan ja toimimaan välittömästi sen edellyttämällä tavalla. Lisäksi se kehottaa Irania keskeyttämään kaikki uraanin rikastamiseen liittyvät ja jälleenkäsittelytoimet. Eurooppa-neuvosto torjuu ajatuksen ydinaseiden leviämisestä kyseiselle alueelle, jonka tilanne on jo nyt hyvin epävakaa.
68. Euroopan unioni on edelleen valmis pohtimaan, miten Iranin kanssa tehtävää yhteistyötä voitaisiin laajentaa. Tähän voidaan päästä ainoastaan sitä kautta, että kansainvälinen luottamus Iranin ydinohjelman rauhanomaiseen luonteeseen lisääntyy ja edistytään ihmisoikeuksien ja terrorismin torjunnan aloilla ja Lähi-idän rauhanprosessia koskevan Iranin kannan suhteen.

Nobelin rauhanpalkinto

69. Eurooppa-neuvosto antaa tunnustuksen kaikille, jotka kamppailevat ihmisoikeuksien puolesta, ja onnittelee Shirin Ebadia hänen saamastaan Nobelin rauhanpalkinnosta tunnustuksena sitoutumisesta demokratiaan ja ihmisoikeuksien puolustamiseen Iranissa.

Kosovo

70. Eurooppa-neuvosto vahvisti Belgradin ja Pristinan välisen suoran vuoropuhelun käytännön asioista olevan keskeinen välitavoite YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaan 1244 perustuvassa kansainvälisen yhteisön strategiassa "ei statusta ilman standardeja". Se on myös huomattava edistysaskel Kosovon tilanteen palauttamisessa normaaliksi ja alueen lähentymisessä kohti eurooppalaisia standardeja vakautus- ja assosiaatioprosessin puitteissa. Sen vuoksi Eurooppa-neuvosto pani tyytyväisenä merkille, että kyseinen vuoropuhelu aloitettiin Wienissä 14. lokakuuta, vaikka olikin pettynyt siihen, että eräät keskeiset neuvottelukumppanit päättivät olla osallistumatta tilaisuuteen.
71. Eurooppa-neuvosto korosti sen tärkeyttä, että perustetaan marraskuun kuluessa teknisiä työryhmiä käsittelemään energiaa, liikennettä ja viestintää sekä paluumuuttajia ja kadonneita henkilöitä koskevia kysymyksiä. Se kehotti molempia osapuolia ryhtymään tarvittaviin valmisteluihin ja osallistumaan rakentavasti ja varauksettomasti tähän prosessiin monietniseltä pohjalta. Eurooppa-neuvosto ilmaisi tukensa YK:n pääsihteerin erityisedustajan Harri Holkerin toiminnalle.

Bolivia

72. Eurooppa-neuvosto on syvästi huolestunut Bolivian viimeaikaisista dramaattisista tapahtumista. Se pahoittelee väkivaltaisuuksia, joiden johdosta on menetetty ihmishenkiä, ja esittää osanottonsa uhrien perheille. Eurooppa-neuvosto vahvistaa uudelleen tukevansa Bolivian demokraattisesti valittua hallitusta tämän pyrkimyksissä löytää rauhanomainen ja perustuslaillinen ratkaisu nykyiseen kriisiin.
73. Eurooppa-neuvosto kehottaa Bolivian hallitusta kunnioittamaan täysin ihmisoikeuksia tässä prosessissa.
74. Eurooppa-neuvosto kehottaa kaikkia Bolivian poliittisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia ryhmiä pidättymään väkivallasta sekä sitoutumaan vastuulliseen ja rakentavaan vuoropuheluun Bolivian hallituksen kanssa. Vuoropuhelussa parlamentti on tunnustettava sovinnon rakentamisen legitiimiksi demokratian instituutioksi.

75. Eurooppa-neuvosto korostaa, että Bolivian kansan on pyrittävä löytämään ratkaisuja sen moniin ongelmiin ja panemaan ne täytäntöön demokratian ja sen instituutioiden puitteissa sekä noudattamaan täysin oikeusvaltion periaatetta.

Guatemala

76. Eurooppa-neuvosto on huolestunut Guatemalan seuraavien parlamenttivaalien valmistelun yhteydessä tapahtuneista levottomuutta herättävistä välikohtauksista ja väkivaltaisuuksista, joita on äskettäin esiintynyt jopa perustuslakituomioistuimessa.
77. Euroopan unioni toivoo, että turvataan vapaat ja avoimet vaalit ja lopetetaan vaaleja edeltävää vaihetta tahraavat väkivaltaisuuudet ja uhkailut. Se on tyytyväinen eurooppalaisen vaalitarkkailuvaluuskunnan toteuttamiin alustaviin toimiin ja tämän Guatemalan viranomaisilta saamaan vastaanottoon. Euroopan unioni seuraa tilannetta edelleen tiiviisti.

Suurten järvien alue

78. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen siihen, että Keski-Afrikan alueen maissa on edistytty poliittisen vakauden lisäämisessä, ja on valmis osallistumaan suurten järvien alueen taloudelliseen, institutionaaliseen ja sosiaaliseen jälleenrakentamiseen.

o
o   o

Eurooppa-neuvosto onnittelee Hänen Pyhyyttään paavi Johannes Paavali II:ta hänen paavikautensa 25-vuotisjuhlan johdosta.
